

Dette er anmeldernes dom over «22 July»: – Mange vil bli provosert

VENEZIA (NRK): Regissør Paul Greengrass' film av 22. juli-terroren skaper ulike reaksjoner hos norske og utenlandske anmelderne. – Jeg er ikke sikker på at det norske publikummet er modent for denne skildringen av Breivik, sier filmanmelder i Aftenposten May Synnøve Rogne.

– Det nordmenn vil se er ondskap og et monster, basert på at en person som dette har valgt å drepe uskyldige mennesker. Lies og Greengrass' skildring av Breivik er nyansert, og det er en modig tolkning.

Filmanmelder i Aftenposten May Synnøve Rogne, er en av få som så langt har fått se Netflix sin nye film «22 July».

Under filmfestivalen i Venezia har Paul Greengrass-filmen internasjonal premiere onsdag kveld.

– Jeg tror Greengrass har valgt en film som kommer til å provosere mange. Jeg er ikke sikker på at det norske publikummet er modent for denne skildringen av Breivik, sier Rogne til NRK.

Mener 22. juli settes i kontekst

Det var flere tårer som rant under en av de første pressevisningene tidligere denne uken. Kinosalen ble forlatt av publikum i full stillhet.

Rogne synes likevel «Greengrass-versjonen» var lettere å se enn Eirik Poppes «Utøya 22. juli» fra tidligere i år.

(En) dom – tutaj: wyrok

(En) anmelder – recenzent

Moden – dojrzały

(En) skildring – obraz, przedstawienie, opis

(En) ondskap – złość, złośliwość

Uskyldig – niewinny

Nyansert – dopracowany

Modig – odważny, dzielny

(En) tolkning – tutaj: interpretacja

(Ei, en) tåre – łza

Å renne – spływać, płynąć, lać się
(å renne – rant – har rent)

Å forlate – tutaj: opuścić (å forlate
– forlot – har forlatt)

(En) stillhet – cisza

– Jeg synes filmen er **sobert** fortalt, og ikke en actionfilm som var kritikken etter traileren. Det er også en dokumentarisk stil, og det er en respektfull filmatisering og **gjenskapelse** av det tragiske som skjedde, sier hun.

– Poppes film synes jeg hadde høyere intensitet, og den gjorde derfor sterkere **inntrykk** på meg, fortsetter Rogne.

Den 143 minutter lange filmen, begynner så å si rett før Anders Behring Breivik **sprenger** Regjeringskvartalet og starter **å skyte** på Utøya.

Til tross for en brutal start, handler den største delen av filmen om hvordan en familie og et samfunn **klarer** å bygge seg opp igjen etter det **nådeløse angrepet**. Dette er noe Rogne mener skiller seg sterkt fra Poppes film.

– «22 July» forteller litt rundt Breiviks bakgrunn, det handler om Norge og demokrati, og om Arbeiderpartiets posisjon. Det setter det hele inn i en kontekst som Poppe kanskje **manglet**, sier hun, og **legger til** at dette var noe av den internasjonale kritikken som også kom mot Poppe.

– Filmen er også **kjølig**, og uten de store følelsene. Kanskje er det bra, mens noen vil ikke **takle** det. Det kommer nok av at det er et utenlandsk blikk på vårt lille land som har denne tragiske hendelsen, fortsetter Rogne.

Sober – poprawny, bez zarzutu

(En) gjenskapelse – rekonstrukcja

(Et) inntrykk – wrażenie

Å sprengre – tutaj: wysadzić, rozsadzić (å sprengre – sprenge – har sprenget)

Å skyte – strzelać (å skyte – skøyt/skjøt – har skutt)

Til tross for – pomimo

Å klare – dać radę, zdołać (å klare – klarte – har klart)

N å d e l ø s – bezlitosny, niemiłosierny

(Et) angrep – atak, napaść

Å mangle – brakować (å mangle – manglet – har manglet)

Å legge til – dodawać, dodać (å legge – la – har lagt)

Kjølig – chłodny

Å takle noe – uporać się z czymś, dać radę, zdołać (å takle – taklet – har taklet)

– **Isende god**

Lars Ole Kristiansen, redaktør og filmkritiker for filmnettsiden Montages, er også enig i at filmen er passende for et internasjonalt publikum.

– Jeg **gråt** flere ganger under filmen, men det er ikke tvil om at dette er en vanskelig film å se for nordmenn **uansett**, sier han.

Filmen har to personer den følger tett; Anders Danielsen Lie i rollen som Breivik, og Jonas Strand Gravli i rollen som Viljar Hanssen, som var på Utøya da skytingen **fant sted**.

Kristiansen er overrasket over **skuespillerprestasjonene**.

– Lie var isende god som Breivik. Gravli imponerte også veldig, og det gjorde også flere av **birolle-karakterene**, til tross for at de snakker engelsk, forteller han, og legger til at filmen er nedtonet til å ha blitt regissert av Greengrass.

– Flere har nok vært redd for at han ville bruke **et stort åpent sår** som **springbrett** for å fokusere på en viss **sjanger**. Den er **derimot** ikke tvil om at denne har mindre filmtekstur enn hans tidligere filmer, der den har et journalistisk preg, sier Kristiansen.

Å gråte – płakać (å gråte – gråt – har grått)

Uansett – tak czy inaczej; niezależnie od, bez względu na

Å finne sted – mieć miejsce, zdarzyć się, odbyć się (å finne – fant – har funnet)

(En) skuespiller – aktor

(En) prestasjon – osiągnięcie, wyczyn

(En) birolle – rola drugoplanowa

(En) karakter – tutaj: postać

(Et) sår – rana

(Et) springbrett – trampolina

(En) sjanger – gatunek

Derimot – tymczasem, z drugiej strony

Utenlandsk dom: – Var viktig å få se Breivik

Aldri før har Breivik blitt vist så tydelig i en film som nå, og man får i filmen se alt fra nære skyte-scener til at han spiser pizza i retten. Dette er noe filmanmelder i Filmclicks Gunther Baumann synes er viktig.

– For meg som ikke kjenner historien på samme måten som de norske, var det viktig å få se Breivik. Jeg trengte å se hvem han var, og **et innblikk** i hva som rørte seg i hodet hans, selv om man aldri helt vil forstå det, sier Baumann til NRK.

Østerrikeren har også sett Poppes film, som han ikke likte like godt.

– For meg var dette var løping og skyting. Jeg **skjønte ikke vitsen**, for det var ingen kontekst. Jeg **ble bare kvalm**, sier han.

Filmkritiker Coen Van Zwol fra den nederlandske avisen NRC Handelsblad, svarer **lignende** når NRK spør ham om filmen.

– For meg var det vanskelig å forstå konteksten i Poppes film. Samtidig synes jeg det er viktig å tørre å vise Breivik. Vi skal ikke **behandle** ham som en «Lord Voldemort» som ingen **våger** å snakke om, sier han og refererer til den onde karakteren fra Harry Potter-universet.

(Et) **innblikk** – wgląd

(En) **østerriker** – Austriak

Å **skjønne ikke vitsen** – tutaj: nie zrozumieć sensu, celu (å skjønne – skjønte – har skjønt)

Å **bli kvalm** – mieć nudności, mdłości (å bli – ble – har blitt)

Lignende – podobny, podobnie

Å **behandle** – tutaj: traktować (å behandle – behandlet – har behandlet)

Å **våge** – odważyć się, ośmielić się (å våge– våget – har våget; å våge– vågde – har vågd)

– Jeg er ellers veldig imponert over Greengrass' jobb med denne filmen, sier Von Zwol.

Artikkelen «Dette er anmeldernes dom over «22 July»: – Mange vil bli provosert» av Tiril Mettesdatter Solvang ble hentet fra nrk.no: https://www.nrk.no/kultur/dette-er-anmeldernes-dom-av-22-july_-1.14195989 (tilgangsdato: 06.09.2018)